

[Jørgen Gram.]

Danmark. Vi husker, hvilke perioder vi har gennemlevet. Derfor er spørgsmålet, om der findes nogen vej derhenimod, at enten et udvalg af folketinget eller måske hele offentligheden kunne få mere indseende med og blive mere meddelagtig i disse spørgsmål.

Vi kan blot tænke på tre tidspunkter i de senere år. Hvis vi tager tiden omkring april 1940, er det klart, at hvis det udenrigspolitiske nævn dengang i højere grad havde været draget ind i det, der da forefaldt, så havde det måske ikke været nødvendigt med en parlamentarisk kommission, som har siddet i 7 år til ingen nytte måske, eller som i hvert fald har siddet og fremskaffet oplysninger i syv samfulde år. Jeg kan videre nævne tiden 1945—46—47, da vi havde mange bevægede debatter om udenrigspolitiske spørgsmål, specielt om det sydslesvigske spørgsmål. Det kan godt være, at der af regeringen skulle være givet mere udførlige oplysninger om, hvad der forelå, sådan at man kunne have drøftet det, og at det kunne have givet sig udslag i den ene eller anden retning. Det ligger jo i regeringens hånd at give meddelelser på den måde, som den nu engang har interesse i, og som den mener at det skal gøres; det er den, der må fortolke det. Vi kan gå et skridt videre og nævne den allerseneste tid, hvor vi har haft forhandlingerne med hensyn til vor NATO-politik, med hensyn til tjenestetiden og baser og meget andet, f. eks. med hensyn til liberalisering, de krav, der stilles udefra, og de svar, der gives fra vor side o. s. v. Også her er det muligt for den siddende regering at øve en indflydelse, der, sådan som forholdene er lagt tilrette, er større end den, regeringen har på noget andet felt.

Der står i forslaget, at man fra regeringens side skal rådføre sig med nævnet forud for enhver beslutning af større udenrigspolitisk rækkevidde. Ja, hvad er større udenrigspolitisk rækkevidde? Det, der står i grundloven, er for så vidt ikke til at efterkomme, fordi der altid kan strides om, hvad der efter denne formulering må pålægges den til enhver tid siddende regering af pligter. Den skal altså rådføre sig med nævnet, men der står ikke noget om, at den skal

følge nævnets mening, sådan som den bliver fremført.

Der er forskellige ting her, som jeg mener det kunne have betydning i denne forbindelse at få en udtalelse fra udenrigsministeren om. Jeg har hørt, at dette spørgsmål er blevet drøftet i forfatningskommissionen, men det ved vi menige medlemmer og offentligheden i hvert fald ikke noget om.

Ole Bjørn Kraft: Når vi i dag behandler et lovforslag om det udenrigspolitiske nævn, er årsagen den ganske enkle, at vi efter vedtagelsen af den nye grundlov er i den situation, at også den lovgivning, der består omkring det udenrigspolitiske nævn, må fornyes i overensstemmelse med den nye forfatning.

Det udenrigspolitiske nævn har eksisteret i en lang årrække, men må jeg i anledning af det, som den ærede foregående taler lige har sagt, pege på, at der her har fundet en meget stærk udvikling sted. Når vi tænker på, hvordan det udenrigspolitiske nævn oprindeligt fungerede, og sammenligner med det lovforslag, der her foreligger, og de bestemmelser, der findes i den nye forfatning, ser vi, at udviklingen er gået i retning af at give det udenrigspolitiske nævn en stadig stigende betydning og en stadig stigende indflydelse. Oprindeligt var forholdet det, at dette nævn var etableret som et organ, regeringen kunne rådføre sig med, hvis den ville, men den var ikke forpligtet til at forelægge nævnet nogen sager. Derfor har vi lov til at sige, at det i høj grad afhæng af den til enhver tid siddende udenrigsminister, i hvor høj grad det udenrigspolitiske nævn blev benyttet, og hvilke oplysninger det fik, og for den periode, hvor vi havde en flertalsregering her i landet, fra 1929 til krigen, tror jeg jeg har lov til at sige, at denne flertalsregering på ingen måde meddelte det udenrigspolitiske nævn alt, hvad den foretog sig, eller alt, hvad den vidste, og på ingen måde spurgte det udenrigspolitiske nævn, inden den tog meget vidtgående beslutninger, som først bagefter blev meddelt nævnet. Jeg tror, at historien har nogle ganske interessante ting i beredskab for slægter, som følger efter os, med hensyn til hvad ministeriet Stauning foretog sig i 1930erne, uden at